

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 353/2011-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. novembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť T. L., B., zastúpeného advokátom Mgr. D. Š., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 17/2001 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo T. L. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 17/2001 p o r u š e n é b o l o .

2. T. L. finančné zadost'učinenie n e p r i z n á v a .

3. Okresný súd Dolný Kubín je p o v i n n ý uhradiť T. L. trovy konania v sume 261,82 € (slovom dvestošesťdesiatjeden eur a osemdesiatdva centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. D. Š., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 353/2011-11 z 13. septembra 2011 prijal na ďalšie konanie sťažnosť T. L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 17/2001. Sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namietal zbytočné prietahy Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v odvolacom konaní, ústavný súd uvedeným uznesením odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádzal, že okresný súd nekonal efektívne a s náležitou starostlivosťou predovšetkým v období od 29. júna 2001 do 21. mája 2009. V tomto čase okresný súd nevykonal žiaden úkon na to, aby vec rozhodol a to ani v období, počas ktorého bol sťažovateľ vo väzbe (od 1. júna 2005 do 1. februára 2007). Sťažovateľ ďalej uviedol, že okresný súd „nariadil pojednávania na dni 05. 09. 2005 a 08. 12. 2005 a tiež v roku 2006, ale tieto boli zrušené z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa, ktorý bol vo väzbe. Je nevyhnutné zdôrazniť, že prvostupňový súd mal vedomosť o pobyte sťažovateľa vo väzbe, napriek tomu nespravil úkony, ktoré by zabezpečili jeho prítomnosť na pojednávaní, hoci také možnosti súd má...

Podľa názoru sťažovateľa je nemysliteľné, aby po 10 rokoch na súde nebola skončená právoplatne trestná vec. Pred konaním na súde bolo navyše dva roky vedené vo

veci vyšetrovanie. Tým je uvedená vec, počítajúc od dátumu začatia trestného stíhania a vznesenia obvinenia, vedená 12 rokov, z toho 10 rokov len na súdoch...

Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, tak možno konštatovať že trestná vec sťažovateľa nie je po právnej stránke zložitá. Čo sa týka skutkovej zložitosti, ani táto nie je zložitá natoľko aby odôvodňovala 10 ročné konanie pred súdmi.

Čo sa týka zhodnotenia ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa, tak nemožno pričítať sťažovateľovi takúto neprimeranú dĺžku konania. Ak sa aj sťažovateľ nachádzal vo väzbe, tak súd mal prostriedky a zákonom dané možnosti zabezpečenia účasti sťažovateľa v konaní. Takto mohla byť vec skončená už minimálne 5 rokov dozadu...

Okrem uvedených hodnotení veci podľa troch základných kritérií je nevyhnutné upozorniť aj na povahu veci a jej význam pre sťažovateľa. Z hľadiska hodnotenia povahy veci je potrebné sa oprieť o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citlivého zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného konania spravidla spojený, musí posudzovať prísnejšie.

Nemožno akceptovať ako podiel na vzniku prieťahov v konaní veľký nápad trestnej činnosti, výmenu zákonného sudcu z dôvodu preradenia na iný súd a ani prípadnú značnú zaťaženosť. V tejto súvislosti bolo už Ústavným súdom SR opakovane judikované (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nadmerné množstvo vecí, v ktorých musí štát zabezpečiť - v tomto prípade -trestné konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Takéto opatrenia zo strany súdov dotknutých touto sťažnosťou prijaté neboli.“.

Sťažovateľ požiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 250 000 € zohľadňujúc celkovú dĺžku trestného konania, zhoršenie jeho zdravotného stavu, zhoršenie rodinných pomerov, stratu známych a jeho odsúdenie okolím.

Sťažovateľ vo vzťahu k prijatej časti sťažnosti (so zreteľom na úpravu petitu uvedenú v sťažovateľovom podaní z 27. októbra 2011) navrhol, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 17/2001 a priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 250 000 €. Sťažovateľ tiež navrhol, aby mu bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia vo výške 392,73 €, ktorá je splatná do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.

II.

Okresný súd vo vyjadrení sp. zn. Spr. 669/11 zo 14. októbra 2011 k doručenej sťažnosti uviedol, že sťažovateľova trestná vec bola „z odborného hľadiska osobitne náročná, a to tak po právnej, ako aj po skutkovej stránke... V trestnom konaní vystupovalo 29 svedkov, z toho 9 poškodených. Aj bez pripojených spisov a príloh má súdny spis cca 2300 listov. Riadne naštudovanie kompletného súdneho spisu bolo základným predpokladom hospodárneho a bezprietahového prejednávania veci na hlavnom pojednávaní.

Tu treba uviesť, že konanie pred súdom bolo vedené v zmysle tzv. starého Trestného poriadku, a tak (na rozdiel od súčasného kontradiktórneho konania) predseda senátu niesol zodpovednosť za rozsah a spôsob vykonávania jednotlivých dôkazov, nečakajúc pritom na návrhy strán. To si vyžadovalo riadne preštudovanie najmä jednotlivých výpovedí odsúdeného a 29 svedkov, z ktorých mnohí vypovedali viackrát (55 výpovedí a konfrontácií v prípravnom konaní). Až po takejto príprave mohli byť výsluchy pred súdom vedené s prihliadnutím na predchádzajúce výpovede konkrétneho svedka a vypočívajúci sudca mohol účinne zohľadniť (odstraňovať) prípadné rozpory v takých výpovediach.“.

Po podrobnom opise procesných úkonov vykonaných vo veci predseda okresného súdu uviedol, že na celkovú dĺžku konania mala vplyv väzba v inej (závažnejšej) trestnej veci, keď počas jej plynutia opakovane nebol daný súhlas ani na pojednávanie plánované v decembri 2005, ani na pojednávanie plánované v júni 2006. Poukázal na nevyhnutnosť priebežného sledovania procesnej situácie predmetnej trestnej veci vo vzťahu k ďalším, súbežne prebiehajúcim trestným konaniam proti sťažovateľovi, najmä či nie sú naplnené podmienky na uloženie súhrnného trestu, príp. podmienky na zastavenie trestného stíhania pre neúčelnosť, keďže proti sťažovateľovi bolo vedené trestné konanie aj pre trestný čin

vraždy, ktorý mal byť spáchaný v štádiu prípravy voči viacerým osobám. Predseda okresného súdu tiež pripomenul sťažovateľove žiadosti na pasívne vyčkávanie na rozhodnutia iných súdov v iných jeho trestných veciach. Podľa predsedu okresného súdu sťažovateľ je zodpovedný za prieťahy konania tým, že nariadený termín hlavného pojednávania bol opakovane 5-krát odročený z dôvodu práceneschopnosti obhajcu, z dôvodu práceneschopnosti sťažovateľa, čerpania dovolenky obhajcu, ako aj dôsledkom sťažovateľom nedôvodne podaných námietok zaujatosti. Ďalšie dôvody vzniku prieťahov v konaní spôsobených sťažovateľom predseda okresného súdu vyhodnotil takto:

„Sťažovateľ opakovane uviedol súdu nepravdivú informáciu o existencii a dobe trvania jeho zdravotných problémov... a žiadal odročiť pojednávanie na neurčito, hoci objektívne dôvody na také odročenie neexistovali... Následne bol voči nemu vydaný príkaz na zatknutie... a dňa 29. 01. 2003 bol vzatý do väzby...

Sťažovateľ opakovane menil a dopĺňal svojich obhajcov... podal množstvo námietok zaujatosti... z ktorých ani jedna nebola úspešná...

V tejto súvislosti treba poukázať aj na množstvo rozsiahlych podaní sťažovateľa, ktorými tento priebežne oboznamoval súd so svojimi názormi na prejednávajúcu trestnú vec a poukazoval aj na ďalšie súvislosti ohľadom nim prevádzkovaného ... závodu, v blízkosti ktorého malo k jednotlivým skutkom dôjsť. Keďže sa nedalo vylúčiť, že takéto podania budú popri množstve vulgárnych a urážlivých výrokov obsahovať aj zmysluplné vyjadrenia či procesné návrhy, súd každé také podanie (vrátane jeho príloh) musel preskúmať.“

Pokiaľ ide o prieťahy spôsobené súdom, predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení skonštatoval, že viacnásobná zmena na poste predsedu senátu bola vyvolaná objektívnymi skutočnosťami, ako sú zánik funkcie sudcu (JUDr. B.), preloženie sudcu na iný súd (JUDr. P.), zmeny v sústave súdnych orgánov (zlúčenie Okresného súdu N. s okresným súdom a následne obnovenie Okresného súdu N., na ktorý sa vrátila pracovať ďalšia zákonná sudkyňa Mgr. M.) či dočasné pridelenie zákonného sudcu na súd vyššieho stupňa (JUDr. K.). Súčasne poukázal na povinnosť po každej zmene zákonného sudcu zopakovať dokazovanie na hlavnom pojednávaní, ako aj na skutočnosť, že v prípade skoršieho vyhlásenia odsudzujúceho rozsudku by odsúdenému hrozil oveľa prísnejší trest,

keďže by sa na neho neľadelo ako na doteraz netrestaného. Z tohto hľadiska bola dĺžka trestného konania na prospech obžalovaného.

Sťažovateľ vo svojom vyjadrení k stanovisku okresného súdu z 27. októbra 2011 poprel skutkovú a právnu zložitost' jeho prípadu poukazujúc na skutočnosť, že prevažnú časť trestného spisu tvoria poučenia jednotlivých účastníkov konania. Podľa jeho názoru *„drobné nečinnosti spolu s dlhými nečinnosťami v súhrne spôsobili dlhotrvajúce trestné konania porušujúce základné ľudské práva sťažovateľa“*. Sťažovateľ ďalej uviedol, že neudelenie súhlasu na eskortu *„mohol byť zhojený pojednávaním súdu mimo pojednávacej miestnosti“* a že *„sťažovateľ nemal žiadne pričinenie na tom, že súhlas nebol udelený... Za prietahy ak sú spôsobené výmenami sudcov, zrušením a opätovným zriadením súdu, nemôže v žiadnej miere niesť zodpovednosť sťažovateľ, a to bez ohľadu na to, či je v konečnom konaní odsúdený alebo nie.“*. Napokon poukázal na znenie § 2 ods. 4 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého postupujú orgány činné v trestnom konaní z úradnej povinnosti, trestné veci musia prejednávať čo najrýchlejšie a dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou.

Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, keďže podmienky na tento postup považoval za splnené. Okresný súd sa k výzve ústavného súdu zo 16. septembra 2011, aby sa vyjadril, či trvá na konaní verejného ústneho pojednávania, v stanovenej lehote 15 dní od doručenia výzvy nevyjadril, čo v zmysle poučenia uvedeného vo výzve ústavný súd vykladá tak, že v danej veci okresný súd s upustením od ústneho pojednávania súhlasí. Sťažovateľ s upustením od verejného ústneho pojednávania súhlasil podaním z 27. októbra 2011. Napokon ústavný súd po oboznámení sa s obsahom sťažnosti a nadväzujúcich vyjadrení účastníkov konania, ako aj s obsahom vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 3 T 17/2001 dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Ústavný súd prihliadajúc na zoznam procesných úkonov uvedených vo vyjadrení okresného súdu zo 14. októbra 2011 preskúmal podľa predloženého spisu okresného súdu vedeného vo veci postup okresného súdu a zistil nasledovné podstatné úkony okresného súdu vykonané vo veci.

Obžaloba bola na sťažovateľa podaná spolu s ďalším občanom Ruskej federácie 26. apríla 2000, pričom najskôr bola vedená pod sp. zn. 3 T/55/2000. Zákonnou sudkyňou vo veci sa stala JUDr. M. B. Dňa 31. mája 2000 okresný súd pribral do konania tlmočníka z jazyka ruského do jazyka slovenského a naopak. Zákonná sudkyňa 31. mája 2000 nariadila termín hlavného pojednávania na 12. júl 2000.

Zákonná sudkyňa 1. júna 2000 nariadila aj termín neverejného zasadnutia na 5. jún 2000, keď súd uznesením zamietol žiadosť obžalovaného na prepustenie z väzby. Dňa 15. júna 2000 podal sťažovateľ námietku zaujatosti proti konajúcej sudkyňi a proti všetkým sudcom okresného súdu. Z uvedeného dôvodu bol termín hlavného pojednávania určený na 12. júl 2000 zrušený. Po vyjadrení sudcov okresného súdu bol spis 4. júla 2000 zaslaný krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti. Krajský súd uznesením z 26. augusta 2000 rozhodol, že trestnú vec sťažovateľa okresnému súdu neodníma a že sudkyňu JUDr. B. z vykonávania úkonov trestného konania nevylučuje. Spis bol okresnému súdu vrátený 4. septembra 2000. Nasledujúci deň (5. septembra 2000) okresný súd nariadil termín hlavného pojednávania na 18. október 2000.

Dňa 13. septembra 2000 bola doručená okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby, ktorú okresný súd uznesením z 27. septembra 2000 zamietol. Podaním z 22. septembra 2000 sťažovateľ zaslal okresnému súdu sťažnosť proti postupu súdu. Dňa 9. októbra 2000 bola doručená okresnému súdu sťažnosť proti uzneseniu o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby.

Okresný súd na nariadenom hlavnom pojednávaní 18. októbra 2000 na základe výhrad spoluobvineného zrušil opatrenie okresného súdu o ustanovení advokáta JUDr. J. za obhajcu a ustanovil mu nového obhajcu. Z dôvodu doručenia rozhodnutia o ustanovení obhajcu a ponechaní lehoty na naštudovanie spisu okresný súd hlavné pojednávanie odročil na neurčito.

Podľa úradného záznamu z 20. októbra 2000 obhajca sťažovateľa telefonicky oznámil, že sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu z 27. septembra 2000 bude vzatá späť. K riadnemu (písomnému) späťvzatiu sťažnosti však napokon nedošlo, a keďže 10. novembra 2000 bola súdu doručená ďalšia žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby, vzhľadom na nerozhodnutú sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu bol spis 13. novembra 2000 odoslaný krajskému súdu, ktorý uznesením z 22. novembra 2000 sťažnosť sťažovateľa zamietol. Spis bol vrátený okresnému súdu 28. decembra 2000. Dňa 2. januára 2001 bol vo veci nariadený termín hlavného pojednávania na 21. február 2001 a termín neverejného zasadnutia na 10. január 2001. Okresný súd na neverejnom zasadnutí 10. januára 2001 žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietol.

Dňa 17. januára 2001 bola súdu doručená ďalšia žiadosť sťažovateľa na jeho prepustenie z väzby na slobodu. O tejto žiadosti mal okresný súd rozhodovať 31. januára 2001, avšak tento termín bol neskôr zákonnou sudkyňou zrušený.

Na hlavnom pojednávaní konanom 21. februára 2001 bolo uznesením vylúčené konanie proti sťažovateľovi na samostatné konanie, ktoré bolo odvtedy vedené pod novou sp. zn. 3 T/17/2001.

Hlavné pojednávanie vo veci sťažovateľa bolo vykonané 23. až 25. apríla 2001 a následne odročené na 28. máj 2001 až 1. jún 2001 pre účely vypočutia ďalších navrhovaných svedkov. Zároveň bola na hlavnom pojednávaní 25. apríla 2001 zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby.

V dňoch 14. mája 2001 a 16. mája 2001 boli okresnému súdu doručené doplňujúce písomné návrhy sťažovateľa. Okresný súd vykonal hlavné pojednávanie 28. mája 2001 až

1. júna 2001 a následne aj 28. júna 2001 až 29. júna 2001. Dňa 29. júna 2001 okresný súd prepustil sťažovateľa z väzby. Pojednávanie bolo odročené na neurčito pre účely predloženia nových dôkazov od obžalovaného.

Dňa 19. júla 2001 zaslal sťažovateľ okresnému súdu zrušenie plnej moci pre advokátku JUDr. A. H. Dňa 15. augusta 2001 bol s JUDr. M., správkyňou konkurznej podstaty R., a. s., telefonicky dohodnutý termín odovzdania listinných dôkazov navrhovaných sťažovateľom, a to na 6. september 2001 o 10.00 h, ktorý bol neskôr zrušený pre odmietnutie prítomnosti správkyne konkurznej podstaty.

Dňa 12. septembra 2001 JUDr. M. doručila súdu „*Podanie vysvetlenia*“, ktorým vysvetlila dôvody, pre ktoré sa odmieta stretnúť v objekte spoločnosti R., a. s., so sťažovateľom, pričom, ako vyplýva z úradného záznamu v spise, na tomto stanovisku JUDr. M. zotrvala aj pri telefonickom rozhovore s predsedníčkou senátu z 8. októbra 2001.

Okresný súd nariadil vo veci termín ohliadky na mieste na 15. november 2001, pričom o jej výsledkoch bol spísaný úradný záznam. Dňa 22. februára 2002 bol vo veci určený termín hlavného pojednávania na 6. máj 2002, neúčast' na ňom však ospravedlnil obhajca sťažovateľa z dôvodu svojej práceneschopnosti s predpokladom jej trvania do 15. mája 2002 a žiadal o zrušenie termínu pojednávania. Dňa 2. mája 2002 bol termín hlavného pojednávania zrušený a 6. mája 2002 bol určený nový termín na 9. september 2002. Na základe oznámenia sťažovateľa doručeného okresnému súdu bolo hlavné pojednávanie z dôvodu práceneschopnosti sťažovateľa zrušené a odročené na neurčito.

Dňa 4. októbra 2002 bola okresným súdom žiadaná správa o zdravotnom stave obžalovaného od Fakultnej nemocnice B. Dňa 14. októbra 2002 bola okresnému súdu doručená správa Fakultnej nemocnice B., podľa ktorej sťažovateľ u nich nebol hospitalizovaný. Dňa 22. októbra 2002 bol sťažovateľ vyzvaný na zaslanie mena a sídla svojho obvodného lekára. Dňa 29. októbra 2002 bola doručená odpoveď sťažovateľa týkajúca sa jeho obvodného lekára. Dňa 15. novembra 2002 bola žiadaná správa od obvodnej lekárky obžalovaného o jeho zdravotnom stave, avšak 27. novembra 2002 bolo vo

Fakultnej nemocnici v B. zistené, že uvedená lekárka, ktorú uviedol obžalovaný, v tejto nemocnici ako obvodná lekárka nepracuje. Dňa 29. novembra 2002 bol obžalovaný znovu vyzvaný, aby uviedol presnú adresu jeho obvodnej lekárky. Dňa 9. decembra 2002 obžalovaný doručil súdu žiadanú správu. Dňa 12. decembra 2002 bola od ošetrujúcej lekárky obžalovaného žiadaná správa, ktorá 8. januára 2003 oznámila, že obžalovaný bol do 19. decembra 2002 práceschopný (hospitalizovaný bol od 15. augusta 2002 do 19. augusta 2002).

Dňa 9. januára 2003 bol na sťažovateľa vydaný okresným súdom príkaz na zatknutie a uznesením z 30. januára 2003 ho okresný súd zobral do väzby. Dňa 12. februára 2003 bolo súdu doručené písomné zdôvodnenie sťažnosti obžalovaného proti uzneseniu o jeho vzatí do väzby. Dňa 13. februára 2003 bol spisový materiál predložený krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti obžalovaného proti uzneseniu o vzatí do väzby, ktorý sťažnosť obžalovaného zamietol uznesením sp. zn. 1 To 58/03 zo 17. marca 2003.

Dňa 25. marca 2003 bol spis zaslaný Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z dôvodu sťažovateľom vznesenej námietky zaujatosti proti všetkým sudcom krajského súdu. Najvyšší súd 1. apríla 2003 rozhodol, že vec sa krajskému súdu neodníma. Spis bol vrátený krajskému súdu 4. apríla 2003, odkiaľ bol vrátený okresnému súdu 8. apríla 2003.

Zákonná sudkyňa okresného súdu požiadala 10. apríla 2003 najvyšší súd o predĺženie väzby sťažovateľa, tento návrh na predĺženie lehoty väzby však najvyšší súd 29. apríla 2003 zamietol a prepustil sťažovateľa z väzby na slobodu. Spis bol okresnému súdu vrátený 26. mája 2003.

Dňa 12. júna 2003 okresný súd podľa referátu zákonnej sudkyne doručoval uznesenie najvyššieho súdu. Súčasne sudkyňa JUDr. B. požiadala o vylúčenie z vykonávania úkonov v predmetnej trestnej veci z dôvodu trestného oznámenia podaného sťažovateľom. Krajský súd 23. júla 2003 rozhodol, že sudkyňa JUDr. B. nie je vylúčená z vykonávania úkonov daného trestného konania, pričom spis bol okresnému súdu vrátený 7. augusta 2003.

Dňa 26. augusta 2003 okresný súd požiadal o podanie správy od Okresného súdu P., v akom štádiu sa nachádza ich vec sp. zn. 2 T/125/2000, pričom ich odpoveď bola okresnému súdu doručená 5. septembra 2003.

Z dôvodu vzdania sa funkcie sudcu JUDr. B. sa na základe opatrenia predsedu okresného súdu č. 30 zo 7. októbra 2003 stala zákonnou sudkyňou JUDr. P.

Dňa 26. apríla 2004 požiadal okresný súd opätovne o správu od Okresného súdu Pezinok, v akom štádiu sa nachádza vec ich súdu sp. zn. 2 T/125/2000. Dňa 2. júla 2004 bola súdu doručená požadovaná správa od Okresného súdu P., že predmetná vec ešte nie je právoplatne skončená. Okresná prokurátorka 1. júna 2004 požiadala okresný súd o správu, kedy bude určený termín hlavného pojednávania.

Po odchode sudkyne JUDr. P. (preložením na Okresný súd L.) sa 20. septembra 2004 na základe opatrenia predsedu okresného súdu č. 20 stal zákonným sudcom JUDr. S. Dňom 1. januára 2005 došlo k zlúčeniu Okresného súdu N. s okresným súdom a pre účely vyrovnania výrazných rozdielov v pracovnom zaťažení sudcov došlo k čiastočnému prerozdeleniu vecí pridelených sudcom, ktorí dovtedy pôsobili na okresnom súde. Na základe opatrenia predsedu okresného súdu č. 2 z 24. januára 2005 sa vo veci stala zákonnou sudkyňou Mgr. M.

Dňa 17. mája 2005 bol vo veci určený termín hlavného pojednávania na 5. a 6. september 2005. Dňa 9. júna 2005 bolo telefonicky súdu oznámené, že sťažovateľ bol v inej trestnej veci vzatý do väzby. Pokynom zákonnej sudkyne bol termín hlavného pojednávania určený na 5. a 6. september 2005 zrušený.

Dňa 23. augusta 2005 bol vyžiadaný z Úradu špeciálnej prokuratúry súhlas na výsluch sťažovateľa na hlavnom pojednávaní 8. a 9. decembra 2011. Prokurátorka Krajskej prokuratúry v B. po odstúpení uvedenej žiadosti z Úradu špeciálnej prokuratúry okresnému súdu listom zo 14. septembra 2005 oznámila, že súhlas na predvedenie sťažovateľa nemôže poskytnúť z dôvodu, že šesťmesačná väzobná lehota mala končiť 1. decembra 2005.

Dňa 13. januára 2006 bola opäť požiadaná Krajská prokuratúra v B. o súhlas na výsluch obžalovaného na hlavnom pojednávaní 14. až 16. júna 2006. Krajská prokuratúra v B. oznámila okresnému súdu, že súhlas na výsluch obžalovaného dať nemôžu, keďže 27. decembra 2005 bola podaná obžaloba na sťažovateľa Krajskému súdu v B.. Následne bol o súhlas s vykonaním výsluchu žiadaný Krajský súd v B., ktorý oznámil, že súhlas na výsluch okresnému súdu zaslať nemôžu, pretože vec je v štádiu štúdia spisu s tým, že na udelenie takéhoto súhlasu bude oprávnený ten orgán činný v trestnom konaní, u ktorého sa v tom čase bude spis nachádzať.

Dňa 24. apríla 2006 bol znovu Krajský súd v B. vyzvaný na udelenie súhlasu na vypočutie obžalovaného na hlavnom pojednávaní 14. až 16. júna 2006. Dňa 9. mája 2006 bol súdu doručený súhlas na výsluch obžalovaného. Zákonná sudkyňa termín pojednávania určený na 14. až 16. jún 2006 zrušila 3. júna 2006 a vo veci nariadila nový termín pojednávania na 18. až 19. október 2006.

Okresný súd 22. augusta 2006 znovu požiadal Krajský súd v B. o udelenie súhlasu na výsluch sťažovateľa. Krajská prokuratúra v B. po postúpení žiadosti Krajským súdom v B. listom zo 7. septembra 2006 súhlasila s predvedením sťažovateľa na hlavné pojednávanie. Dňa 13. októbra 2006 bola súdu od obhajcu sťažovateľa doručená žiadosť o zrušenie termínu pojednávania z dôvodu jeho práceneschopnosti. Termín pojednávania 18. a 19. október 2006 bol preto zrušený a nariadený bol nový termín pojednávania na 14. a 15. február 2007. Obhajca sťažovateľa prípisom doručeným súdu 22. januára 2007 požiadal súd o zrušenie hlavného pojednávania z dôvodu, že v čase od 9. februára 2007 do 19. februára 2007 je na riadnej dovolenke mimo územia Slovenskej republiky. Z tohto dôvodu bol určený nový termín pojednávania na 30. a 31. máj 2007.

Dňa 7. februára 2007 Krajská prokuratúra v B. súdu oznámila, že obžalovaný bol 1. februára 2007 prepustený z väzby na slobodu. V dňoch 30. a 31. mája 2007 bolo hlavné pojednávanie vo veci vykonané a následne bolo odročené na 17. a 18. október 2007 pre účely predvolania všetkých neprítomných svedkov. Dňa 11. októbra 2007 obhajca obžalovaného požiadal o odročenie hlavného pojednávania z dôvodu jeho

práceschopnosti, zároveň žiadal súd, aby pojednávanie bolo odročené na termín po 15. novembri 2007. Termín hlavného pojednávania na 17. a 18. október 2007 bol preto zrušený a odročený na neurčito.

Podaním doručeným okresnému súdu 18. decembra 2007 požiadal sťažovateľ o ustanovenie advokáta JUDr. J. za svojho obhajcu. Zároveň zaslal súdu zrušenie plnej moci advokátovi JUDr. K. Okresný súd 18. decembra 2007 ustanovil obžalovanému za obhajcu advokáta JUDr. J.

Dňa 1. januára 2008 došlo k opätovnému zriadeniu Okresného súdu N., na ktorý sa vrátila pracovať sudkyňa Mgr. M. Rozvrhom práce na rok 2008 sa v tejto veci stal zákonným sudcom JUDr. R. S. Dodatkom č. 2 k rozvrhu práce na rok 2008 sa 23. januára 2008 stala vo veci zákonnou sudkyňou JUDr. K. Keďže sudkyňa JUDr. R. K. bola dočasne pridelená (stáž) na krajský súd, 1. apríla 2008 sa zastupujúcim sudcom stal JUDr. S. (dodatok č. 4 k rozvrhu práce) až do vrátenia zákonnej sudkyne JUDr. K. zo stáže. Na základe dodatku č. 7 k rozvrhu práce sa 1. júla 2008 stal zákonným sudcom v sťažovateľovej trestnej veci JUDr. S.

Dňa 19. marca 2009 bol určený termín hlavného pojednávania na 21. až 22. máj 2009. Dňa 12. mája 2009 obhajca obžalovaného žiadal o zrušenie hlavného pojednávania z dôvodu kolízie s pojednávaniami v iných veciach. Termín pojednávania bol preto zrušený a určený na 18. a 19. jún 2009. Hlavné pojednávanie nariadené na 18. a 19. jún 2009 bolo vykonané a následne odročené na 15. a 16. júl 2009 pre účely zabezpečenia účasti svedkov.

Hlavné pojednávanie 15. a 16. júla 2009 bolo vykonané a následne odročené na 25. august 2009 z dôvodu zabezpečenia účasti navrhovaných svedkov. Hlavné pojednávanie konané 25. augusta 2009 bolo vykonané a odročené na 29. september 2009 pre účely zabezpečenia účasti ďalších svedkov. Dňa 22. septembra 2009 obžalovaný zaslal súdu návrh na vypočutie ďalších svedkov a doplnenie dôkazov. Hlavné pojednávanie konané 29. septembra 2009 bolo vykonané a následne odročené na 5. október 2009 pre účely vypočutia posledného svedka. Dňa 5. októbra 2009 bolo hlavné pojednávanie vykonané

a okresný súd vo veci následne vyhlásil rozsudok. Písomné vyhotovenie rozsudku bolo okresným súdom odoslané 4. novembra 2009.

Dňa 18. novembra 2009 bolo okresnému súdu doručené odôvodnenie odvolania sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu. Dňa 24. novembra 2009 bol spis zaslaný krajskému súdu. Krajský súd rozsudkom z 19. mája 2010 č. k. 2 To/130/2009-2003 napadnutý rozsudok zrušil a obžalovaného oslobodil spod obžaloby pre skutok uvedený v bode 3. Vo zvyšnej časti vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu opäť prejednal a rozhodol. Spis bol okresnému súdu vrátený 14. júna 2010.

Dňa 15. júla 2010 bol vo veci určený termín hlavného pojednávania na 4. august 2010. Hlavné pojednávanie 4. augusta 2010 bolo vykonané a následne bolo odročené na 2. september 2010 pre účely zabezpečenia účasti svedkov, ktorí sa na pojednávanie nedostavili a v tej súvislosti im boli uložené aj poriadkové pokuty. Hlavné pojednávanie 2. septembra 2010 bolo vykonané a následne bol aj vyhlásený rozsudok.

Dňa 18. októbra 2010 bolo súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti rozsudku a 3. novembra 2010 doručil obhajca obžalovaného okresnému súdu doplnenie argumentácie k odvolaniu. Krajskému súdu bol spis s odvolaním podaným sťažovateľom zaslaný 3. novembra 2010. Krajský súd rozsudkom z 20. júla 2011 č. k. 2 To/117/2010-2286 napadnutý rozsudok zrušil a sťažovateľa v postavení obžalovaného uznal vinným z trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1 a 2 písm. b) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a uložil mu podmienený trest odňatia slobody s miernejšou skúšobnou dobou, ako bola určená rozsudkom okresného súdu. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 20. júla 2011.

IV.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Podľa judikatúry ESLP má obvinený právo na to, aby o jeho trestnom obvinení bolo rozhodnuté v primeranej lehote. Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabraňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (rozsudok ESLP vo veci Wemhoff v. Nemecko z 27. júna 1968).

Pokiaľ ide o primeranosť lehoty, v ktorej má byť vec obvineného prejednaná, je pojem primeraná lehota relatívny. Neexistuje žiadna absolútne stanovená doba, ktorej prekročenie by bolo automaticky kvalifikované ako doba neprimeraná. Primeranosť doby konania... sa posudzuje podľa konkrétnych okolností prípadu (napr. rozsudok ESLP vo veci König v. Nemecko z 28. júna 1978).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (II. ÚS 813/00), pričom „k naplneniu práva na súdnu ochranu v rozhodovaní o veci samej dochádza zásadne právoplatným rozhodnutím...“ (IV. ÚS 68/02).

Ústavný súd pripomína, že základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je príkazom pre všetky štátne orgány na také konanie, ktoré vytvára právnu istotu pre subjekty práva. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zákonodarca zabezpečuje prostredníctvom procesno-právnych inštitútov, ktoré sú štátne orgány vrátane všeobecných súdov povinné efektívne a vecne správne využívať.

Uvedeným východiskám zodpovedá aj judikatúra ústavného súdu, ktorá sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (III. ÚS 111/02, III. ÚS 154/06 a iné).

1. Základnými kritériami na hodnotenie veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná na rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95). Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení charakterizoval sťažovateľovu trestnú vec ako osobitne náročnú po stránke právnej aj skutkovej.

Predmetom konania bolo podozrenie zo spáchania trestných činov vydierania spáchaného so zbraňou, trestného činu násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi a trestný čin nedovoleného ozbrojovania, posúdenie prípadnej viny sťažovateľa za spáchanie tohto trestného činu a eventuálne uloženie trestu za takýto trestný čin. Po právnej stránke ide podľa názoru ústavného súdu v zásade o štandardnú rozhodovaciu agendu súdov prvého stupňa, ku ktorej existuje ustálená judikatúra všeobecných súdov. Skúmanie súvislostí prerokovávanej veci s inými trestnými vecami, v ktorých bol sťažovateľ

obžalovaným (pre účely zisťovania podmienok na uloženie súhrnného trestu, resp. zastavenie trestného stíhania pre neúčelnosť) však vyžadovalo od okresného súdu zvýšenú mieru pozornosti. Napriek tomu nemožno namietané konanie považovať z právneho hľadiska za mimoriadne zložité. Po stránke skutkovej však je potrebné považovať sťažovateľovu vec za zložitú. Pre ustálenie skutkových okolností prípadu a vykonanie všetkých nevyhnutných dôkazov v jednom zložení senátu, ktorý je v trestných veciach možné meniť len za cenu opätovného vykonávania dôkazov na hlavnom pojednávaní, je na mieste hodnotiť posudzovanú vec ako takú, ktorá od konajúcich sudcov vyžadovala vynaloženie osobitného úsilia a pozornosti. Procesno-právna náročnosť prípadu spočívala predovšetkým v nevyhnutnosti zabezpečenia opätovných výsluchov svedkov na hlavných pojednaniach vykonávaných okresným súdom, vyhodnotení prípadných rozporov s ich predchádzajúcimi výpoveďami, to všetko so zreteľom na zachovanie všetkých procesných práv sťažovateľa napriek jeho správaniu narušujúcemu vykonávanie úkonov trestného konania.

Komplexne však podľa názoru ústavného súdu nemožno predmetnú vec považovať za tak skutkovo a právne náročnú, že by to aj vzhľadom na charakter okresným súdom vykonaných procesných úkonov odôvodňovalo dĺžku konania viac ako 11 rokov.

2. Pri posudzovaní druhého kritéria pri hodnotení prípadných zbytočných prietahov v konaní ústavný súd dospel k záveru, že aj správanie sťažovateľa prispelo k dĺžke posudzovaného konania.

Na dĺžku konania malo vplyv početné využívanie opravných prostriedkov sťažovateľom proti takmer všetkým rozhodnutiam okresného súdu vydávaným v priebehu trestného konania, ako aj opakované podávanie námietok zaujatosti voči konajúcim sudcom, ale aj ostatným sudcom pôsobiacim na okresnom súde, prípadne na krajskom súde v podaniach zo 17. mája 2000, 25. mája 2000, 6. júna 2000, 8. júna 2000, 26. novembra 2000, 16. februára 2003, 5. marca 2003 a 25. marca 2003). Z obsahu uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Nt 40/00 zo 16. augusta 2000, uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. Ndt 34/03

z 1. apríla 2003 a uznesenia krajského súdu sp. zn. 1 Nto 14/03 z 23. júla 2003 však vyplýva, že ani jedna zo sťažovateľom podaných námietok zaujatosti nebola úspešná.

Ústavný súd pri hodnotení postupu sťažovateľa bral do úvahy to, že ako účastník konania má nesporne právo na procesné úkony, ktoré urobil. Ak v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). Ústavný súd opierajúc sa o svoju judikatúru však k tomu poznamenáva, že procesné návrhy, ktoré sú procesným právom účastníka konania, však nemôžu byť dôvodom na nekonanie v merite veci (podobne napr. IV. ÚS 111/03, II. ÚS 52/06).

Sťažovateľovi možno taktiež pripísať podiel na vzniknutých prieťahoch, pokiaľ ide o odročenie hlavného pojednávania nariadeného na 9. september 2002, z ktorého sa ospravedlnil pre svoju práceneschopnosť, ktorej prešetrenie pravdivosti okresnému súdu sťažoval nedostatočnou identifikáciou osoby obvodného lekára, ako aj nepreukázaním svojej práceneschopnosti relevantnými listinnými dôkazmi. Z predloženého spisu okresného súdu vyplýva, že prešetrovaním existencie týchto prekážok na strane sťažovateľa v nadväzujúcom období (september až december roku 2002) bolo zistené, že v čase, keď sťažovateľ požiadal o odročenie hlavného pojednávania (t. j. 26. augusta 2008), už nebol v ústavnej liečbe, hoci to vo svojom ospravedlnení doručenom okresnému súdu tvrdil.

Žiada sa poznamenať, že k predĺženiu konania prispelo aj odročenie hlavných pojednávaní nariadených na 6. máj 2002, ďalej na 18. a 19. október 2002 a na 17. a 18. október 2007 z dôvodu práceneschopnosti obhajcu sťažovateľa (JUDr. K.), ako aj odročenie hlavného pojednávania nariadeného na 14. a 15. február 2003 z dôvodu čerpania dovolenky obhajcu sťažovateľa a odročenie hlavného pojednávania nariadeného na 21. a 22. máj 2009 z dôvodu kolízie pojednávaní sťažovateľovi ustanoveného obhajcu (JUDr. J.). Zodpovednosť za vznik týchto prekážok postupu konania (aj keď z objektívnych dôvodov) nemôže znášať len konajúci okresný súd.

Tieto negatívne okolnosti týkajúce sa správania sťažovateľa ako účastníka konania zohľadnil ústavný súd pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej trestnej veci. Pri hodnotení tretieho kritéria slúžiaceho na posúdenie existencie prípadných prietahov v konaní všeobecného súdu ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v priebehu žalovaného konania okresný súd nedisponoval vecou v obdobiach od 4. júla 2000 do 4. septembra 2000 z dôvodu rozhodovania o námietke zaujatosti, od 13. novembra 2000 do 28. decembra 2000 z dôvodu rozhodovania o sťažnosti proti zamietnutiu návrhu na prepustenie z väzby, od 13. februára 2003 do 8. apríla 2003 z dôvodu rozhodovania o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí sťažovateľa do väzby a nadväzujúcej námietke zaujatosti, od 10. apríla 2003 do 26. mája 2003 z dôvodu rozhodovania o predĺžení lehoty väzby sťažovateľa najvyšším súdom, od 17. júna 2003 do 7. augusta 2003 z dôvodu rozhodovania o návrhu sudkyne na vylúčenie z úkonov v konaní, od 24. novembra 2009 do 14. júna 2010 z dôvodu rozhodovania o odvolaní proti prvému rozsudku okresného súdu vydanému vo veci a od 3. novembra 2010 do 20. júla 2011 z dôvodu rozhodovania o odvolaní proti druhému rozsudku okresného súdu vydanému vo veci. Okresný súd tak len z týchto dôvodov vecou nedisponoval takmer 2 roky.

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že v počiatočnej fáze konania (v rokoch 2000 a 2001) sa okresnému súdu podarilo napriek opakovane podávaným žiadosťiam sťažovateľa o prepustenie z väzby, sťažnostiam proti všetkým uzneseniam okresného súdu, ktorými bolo o jeho návrhoch rozhodované, a podaní námietok zaujatosti proti zákonnej sudkyňi a ostatným sudcom okresného súdu realizovať hlavné pojednávanie v dňoch 21. februára 2001, 23. až 25. apríla 2001, 28. mája 2001 až 1. júna 2001 a 28. až 29. júna 2001, a tak vykonať väčšinu dôkazov podstatných pre rozhodnutie vo veci. Túto etapu konania teda ústavný súd hodnotí z hľadiska jeho efektívnosti ako akceptovateľnú.

V postupe okresného súdu však ústavný súd identifikoval aj obdobie procesnej nečinnosti spôsobenej organizačnými zmenami v súdnictve a zmenou v obsadení súdnych

oddelení. Ide predovšetkým o obdobie po vzdaní sa funkcie sudcu zákonnou sudkyňou (JUDr. B.) v septembri 2003, keď bola vec na konanie pridelená postupne viacerým sudcom, ktorí však vo veci len nepravidelne vykonali niektoré procesné úkony, avšak ani jeden z týchto sudcov nezačal efektívne konať. Po zlúčení Okresného súdu N. s okresným súdom 1. januára 2005 sa z dôvodu vyrovnaní výrazných rozdielov v pracovnom zaťažení sudcov stala zákonnou sudkyňou Mgr. M., ktorá bola vo veci zákonnou sudkyňou až do opätovného obnovenia Okresného súdu N. 1. januára 2008. Počas tohto obdobia uvedená zákonná sudkyňa nariadila hlavné pojednávanie v termínoch 5. a 6. septembra 2005, 8. a 9. decembra 2005, 14. až 16. júna 2006, 18. a 19. októbra 2006, 14. a 15. februára 2007, 30. a 31. mája 2007 a 17. a 18. októbra 2007. Počas tohto obdobia 3 rokov bolo vo veci nariadených len 7 termínov hlavného pojednávania, z ktorých bolo hlavné pojednávanie vykonané iba 30. a 31. mája 2007, pričom v ostatných prípadoch boli nariadené termíny z rôznych dôvodov zrušené. V niektorých prípadoch (napr. 5. a 6. septembra 2005, 8. a 9. decembra 2005) bolo dôvodom zrušenia termínu hlavného pojednávania nezískanie súhlasu s výsluchom sťažovateľa, ktorý bol v tom čase vo väzbe v inej trestnej veci. Z previerky spisu vedeného v sťažovateľovej veci však vyplýva, že pre procesný postup realizovaný okresným súdom je príznačná vysoká miera formalizmu a neefektívnosti. Úkony vykonávané okresným súdom v tomto období nesvedčia o dostatočnom úsilí a aktivite konajúceho súdu prípad meritórne rozhodnúť. Okresný súd začal efektívne konať až po pridelení trestnej veci zákonnému sudcovi JUDr. S. (t. j. po 1. júli 2008), ktorý bol so zreteľom na zákonnú úpravu povinný zopakovať od začiatku celé hlavné pojednávanie a vykonať vo veci kompletne dokazovanie.

Ústavný súd už viackrát uviedol (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Námietka neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci (III. ÚS 155/2010). To isté platí aj pre prípad organizačných zmien

v súdnictve, ktoré nemôže byť dôvodom na ospravedlnenie prípadného porušenia označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu k zbytočným priet'ahom v konaní, a teda k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (m. m. II. ÚS 33/99).

Zhrňujúco ústavný súd konštatuje, že v postupe okresného súdu v sťažovateľovej trestnej veci zistil nedostatky, ktoré vo svojom súhrne dosahujú ústavnú relevanciu. Nesústreďenou a neefektívnou činnosťou sa okresný súd podieľal na predĺžení posudzovaného konania v rozsahu približne piatich rokov. To má za následok porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov, ako aj jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na to, že posudzované konanie už bolo právoplatne skončené, ako aj na to, že po úprave petitu sťažnosti podaním z 27. októbra 2011 sťažovateľ vyslovenie príkazu okresnému súdu vo veci konať už nežiadal, nebolo potrebné popri vyslovení porušenia označených práv sťažovateľa prikazovať okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, aby v predmetnej veci konal bez zbytočných priet'ahov.

V.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal priznať od okresného súdu finančné zadosťučinenie v sume 250 000 € najmä s ohľadom na dlhoročné preťahy a na spôsob, akým došlo k porušeniu jeho základného práva.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

V danom prípade ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia prihliadol na tú skutočnosť, že sám sťažovateľ sa svojím správaním podieľal na vzniknutých preťahoch (pozri bod 2 strana 18 nálezu), a za týchto okolností ústavný súd rozhodol, že vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa je dostatočnou satisfakciou sťažovateľovi, pričom však treba uviesť i tú skutočnosť, že v priebehu konania pred ústavným súdom sťažovateľom namietané konanie bolo právoplatne skončené, teda stav právnej neistoty sťažovateľa bol odstránený.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov právneho zastúpenia, ktoré sťažovateľovi vznikli v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľ si uplatnil trovy právneho zastúpenia spolu v sume 392,73 € za tri úkony právnej služby.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá predstavovala sumu 741 €. Úhradu priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby predstavuje sumu 123,50 € a náhrada paušálnych výdavkov za jeden úkon právnej služby sumu 7,41 €.

Nárok právneho zástupcu na úhradu tretieho úkonu právnej služby ústavný súd nepriznal, pretože jeho vyjadrenie k stanovisku okresného súdu neobsahovalo v zásade žiadne nové skutočnosti, ktoré by slúžili ako podklad na rozhodnutie ústavného súdu (obdobne napr. IV. ÚS 3/05, III. ÚS 283/09).

Z uvedených dôvodov preto ústavný súd zaviazal okresný súd, aby zaplatil právnomu zástupcovi sťažovateľa ako úhradu trov konania sumu 261,82 €. Úhradu trov konania je okresný súd zaviazaný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2011